

REFERAT Økonomiudvalget d. 28-08-2024

Mødedato Onsdag d. 28. august 2024 kl. 17:00

Mødested Byrådssalen

Mødedeltagere Kirsten Jensen, Annette Rieva, Özgen Yücel, Thomas Brücker, Susanne Due Kristensen, Lars Bøgelund Elbrandt, Christina Thorholm, Tue Tortzen (Fravær), Lars Ole Skovgaard Larsen, Morten Bille, Christoffer Lorenzen (Fravær)

Indholdsfortegnelse

Budget 2025-2028, 1. behandling - direktionens oplæg til et budget i balance..... 3

Statsgaranti eller selvbudgettering 2025..... 8

Digital godkendelse af referat..... 10

Punkt 1: Budget 2025-2028, 1. behandling - direktionens oplæg til et budget i balance

23/14944

Indstilling

Direktionen indstiller, at økonomiudvalget:

1. behandler direktionens budgetoplæg for 2025-2028 og oversender det til byrådets 1. behandling
2. indstiller til byrådet, at der indarbejdes en udgiftsneutral bufferpulje på servicerammen som beskrevet i direktionens budgetoplæg, såfremt der er udnyttet råderum inden for servicerammen
3. indstiller til byrådet, at direktionens budgetoplæg i tal tilrettes i overensstemmelse med de beslutninger som byrådet træffer om budgetopfølgning 2-2024.

Beslutning i økonomiudvalget den 28-08-2024

Økonomiudvalget godkendte indstillingen.

Fraværende: Christoffer Lorenzen (C), Tue Tortzen (Ø)

Sagsfremstilling

Med denne sag skal økonomiudvalget behandle direktionens oplæg til budget i balance for 2025-2028 med henblik på at oversende oplægget til byrådet til forhandlinger. Direktionens oplæg danner dermed udgangspunkt for de kommende drøftelser om budgettet, jf. tidsplan for budgetprocessen, som byrådet godkendte den 20. december 2023.

Direktionens oplæg til et budget i balance for 2025-2028 tager udgangspunkt i det vedtagne budgetoverslagsår 2025 fra budget 2024, med efterfølgende indarbejdet effekt af alle kendte politiske beslutninger med bevillingsmæssige konsekvenser, herunder budgetopfølgning 1 og 2-2024, skøn for overførsler samt andre konsekvenser af kommuneaftalen, lov- og cirkulæreprogram, seneste pris- og lønfremskrivning m.v. fra juni 2024. Eventuelle enkeltsager med bevillingsmæssig effekt som byrådet godkender den 28. august og som ikke indgår i ovenstående tekniske grundlag vil påvirke direktionens budgetoplæg.

Indtægtssiden baserer sig på statsgarantien for 2025 og KL's udmelding om skatte-, tilskuds- og udligningsbeløb for overslagsårene. Økonomiudvalg og byråd behandler på nærværende dagsorden tillige en sag om valg af statsgaranti eller selvbudgettering, med direktionens indstilling om, at valget af statsgaranti eller selvbudgettering indgår i forhandlingerne om budget 2025-2028.

Fagudvalgene har behandlet deres budgetforslag på møder i foråret og udvalgenes indstillinger fra junimøderne fremgår af bilaget "Fagudvalgenes indstilling til 1. behandlingen" som er vedhæftet som bilag.

Udvalgenes budgetforslag, som blev godkendt til videre behandling i budgetprocessen på møderne i juni måned, har været sendt i høring i perioden fra den 21. juni til 14. august.

Der er efterfølgende hen over sommeren udarbejdet nye eller reviderede forslag til aktivitetsudvidelser og anlægsønsker, primært nye anlægsønsker knyttet op til kapacitetstilpasning, som Børn, Familier og Ungeudvalget, Idræt og Sundhedsudvalget samt Arkitektur, Byplan og Trafikudvalget behandlede på deres møder i august. Disse budgetdokumenter er sendt i høring i perioden fra den 15. august til den 2. september. Høringssvar fra den ekstraordinære høringsproces bliver sendt til byrådet efter fristens udløb og bliver ligeledes vedlagt som bilag til budgettets 2. behandling

den 2. oktober. Herudover har der været godkendt nye eller reviderede budgetskeam i Omsorg og Livskraftsudvalget og i Børn, Familie og Ungeudvalget i august som ikke er sendt i høring. Alle nye og reviderede forslag er samlet op i bilag 9 - supplerende budgetmateriale til budget 2025-2028.

Direktionens budgetoplæg består af to dokumenter "Direktionens budgetoplæg 2025-2028" og det bagvedliggende regneark med budgetsimuleringsmodellen "SIM direktionens budgetoplæg i tal". Begge er vedlagt som bilag.

Overordnede bemærkninger til budgetoplæg 2025-2028

Direktionen har taget udgangspunkt i tre afsæt for budgetoplægget. Det første afsæt forholder sig til rammerne sat udefra, som er økonomiaftalen mellem regeringen og KL samt den seneste lovgivning. Det andet afsæt forholder sig til rammerne sat indefra og er blandt andet byrådets vedtagne "Politik for Økonomistyring". Det tredje afsæt inddrager ledelsesperspektivet på organisationens tilstand.

Direktionen vurderer, at kommunens økonomiske udgangspunkt pt. er solidt i forhold til de

overordnede parametre, der handler om kassebeholdningens størrelse og den løbende driftsbalance, dvs. at vi ikke bruger flere penge, end vi får ind.

Om finansieringsforslagenes kvalitative indhold bemærker direktionen, at med et katalog på 2 pct. er der forslag, der, hvis de vedtages, vil svække organisationens bestræbelser på at realisere flere af byrådets allerede trufne beslutninger om servicemål, udviklingsmål, strategier og fortsatte udvikling. Dette er søgt beskrevet i de enkelte forslag.

Mere konkret betyder det, at den reelle soliditet og det reelle råderum er mere udfordret, når direktionen anvender det tredje, og lige så afgørende afsæt, som er den ledelsesmæssige vurdering af organisationens mulighed for at yde den nødvendige og besluttede indsats, udvikle sig til fremtiden og i øvrigt passe på sine materielle værdier. I forlængelse af dette udgør regeringens fokus på reformer på en række fagområder en kilde til usikkerhed om rammerne for den fremtidige opgaveløsning. Dette gælder bl.a. arbejdsmarkeds- og beskæftigelsesområdet og sundhedsområdet.

Direktionen vil igen i år fremhæve behovene på de sociale områder og specialundervisningen som de helt store budgetmæssige udfordringer, der skal findes løsninger på i denne budgetlægning. En eksplosiv udvikling i udgifterne på disse områder har fået direktionen til at fremskynde arbejdet med at udarbejde forslag til varige ændringer så stigningerne kan reduceres.

I organisationen udfordres vi af, at spændet mellem behov, forventninger og muligheder fortsætter med at vokse. Spændet vokser på størstedelen af fagområderne, i forholdet mellem brugere og de kommunale tilbud og institutioner og omverdenens og i byrådets egne forventninger til den samlede organisations tempo og muligheder for at levere den besluttede høje kvalitet.

Sammenfattende vurderer direktionen, ud fra de tre afsæt, at den kommunale virksomheds muligheder er udfordrede, når det gælder om at fastholde serviceniveauerne og de strategiske målsætninger for alle fire år. Vi kan ikke på samme måde fuldt ud 1) fastholde de vedtagne serviceniveauer og strategiske målsætninger, 2) overholde styringsindikatorerne, og 3) foretage en budgettering, der imødekommer det, vi vurderer som det realistiske udgiftsbehov. En afvejet sænkning af ambitionerne er efter vores opfattelse nødvendig, men kan ikke stå alene. Det må nødvendigvis følges op med nye strategiske investeringer, som nævnt ikke mindst på børneområdet og specialundervisningsområdet.

Budgetoplæg for 2025-2028 i hovedtal:

Skatter:

Der er i budgetoplægget anvendt det statsgaranterede udskrivningsgrundlag med en uændret skatteprocent på 25,60 pct. Økonomiudvalget besluttede den 21. august ikke at søge om tilskud til nedsættelse af indkomstskatterne.

Vedrørende indtægter fra grundskyld tager vi udgangspunkt i ministeriets skøn for grundværdien af de nye vurderinger i 2025 fremskrevet med KL's forventning til udviklingen frem til 2028. I Hillerød Kommune er grundskyldspromillen (og dermed loftet herfor) af Folketinget fastsat til 6,6 promille 2024-2028, således at provenuet er uændret ift. situationen ved det nuværende system. For produktionsjord er promillen 5,85.

Direktionen bemærker, at usikkerheden på ejendomsskatteområdet er større end vanligt, bl.a. grundet de nye vurderinger, hvor hurtigt de bliver gennemført, forskellen mellem foreløbig og endelig vurdering samt sammenhængen til udligningssystemet.

Dækningsafgiftspromillen blev fastsat ved lov i 2022 og videreføres uændret med 5,7 promille.

Driftsresultat:

Oplægget viser et overskud på ordinær drift på 404,9 mio. kr. i 2025. Samtidig viser direktionens budgetoplæg en mindreudgift på serviceudgifter på 100 mio. kr. i forhold til KL's vejledende servicramme for 2025, som er på 2.972,8 mio. kr. Dette resultat kommer, fordi direktionen har valgt som et teknisk forvaltningsmæssigt udgangspunkt at budgettere med gennemførelsen af alle finansieringsforslag i omstillingskataloget, hvilket ikke er uden udfordringer jævnfør ovenfor.

Såfremt de besluttede serviceudgifter ender med at være under den tilkendte servicramme, og der dermed er plads på servicerammen, vil direktionen indstille, at der vedtages en pulje på servicerammen, til bevillinger af overførsler af evt. uforbrugte midler på serviceområderne fra 2024 til 2025. Denne pulje har ingen likviditetsmæssig effekt.

Anlæg:

Der er indarbejdet anlægsudgifter på 163 mio. kr. i 2025. Hillerød Kommunes andel af økonomiaftalens anlægsramme på 19,2 mia. kr. svarer til ca. 170 mio. kr. Det giver et forhandlingsråderum på 7 mio. kr. inden for anlægsrammen i 2025.

Kapitalbevægelser:

Årets resultat viser en kasseopbygning på 241,5 mio. kr. Der er budgetteret med låneoptagelse i 2025 på i alt 17,5 mio. kr. som vedrører årets investeringer i energibesparende foranstaltninger. Afdrag på kommunens låneportefølje udgør 36,4 mio. kr. i 2025. Øvrige finansforskydninger udgør -11,8 mio. kr.

Hillerød Kommune har ansøgt Indenrigs- og Boligministeriet om lånemulighed fra relevante puljer. Ministeriet bestræber sig på at besvare kommunens låneansøgninger senest ved udgangen af august måned 2024.

Likviditet:

Likviditetsprognosen der er beregnet på baggrund af direktionens budgetoplæg viser, at ultimo-likviditeten i alle årene forventes at overholde kommunens måltal. Ultimo 2028 forventes likviditeten at udgøre 367,5 mio. kr.

Langfristet gæld:

Kommunens langfristede gæld vil udgøre 636,7 mio. kr. ultimo 2025. Gælden nedbringes med 18,9 mio. kr. i 2025 og 57 mio. kr. i overslagsårene og vil udgøre 560,8 mio. kr. ultimo 2028. Målet om at nedbringe den langfristede gæld overholdes dermed i direktionens budgetoplæg.

Oversigt over bilag:

Foruden direktionens budgetoplæg i tekst og tal samt tilhørende bilag (bilag 1-12), består budgetmaterialet af finansieringsforslag, aktivitetsudvidelsesforslag, anlægsønsker, fagudvalgenes indstillinger, lov- og cirkulæreprogram samt baggrundsoplysninger. Bilag 13-18.

Der er vedlagt et foreløbig takstblad for de borgerrettede takster for 2025. Der tages forbehold for at ændringer i det endelige budget vil påvirke borgertaksterne, ligesom centralt udmeldte satser m.v. som modtages efterfølgende ligeledes vil påvirke borgertaksterne direkte. Forvaltningen undersøger p.t. takstmodellen for Hillerød fritidsordning (HFO), som vil kunne ændre de takster, som er inde i det foreløbige takstblad. Herudover kan der ske justering i taksterne afledt af enkeltsager i efteråret. Foreløbigt takstblad vedlægges som bilag 19.

Endelig vedlægges som bilagsnummer 20-28 samtlige høringssvar, som er modtaget ved udløbet af høringsfristen den 14. august 2024.

Der pågår p.t. en supplerende høring i perioden 15. august til 2. september for de forslag, som blev behandlet på Børn, Familie og Ungeudvalgets, Idræt og Sundhedsudvalgets samt Arkitektur, Byplan og Trafikudvalgets møder i august måned. Disse høringssvar vil blive fremsendt til byrådet og blive vedlagt byrådets 2. behandling af budget 2025 den 2. oktober.

Retsgrundlag

Styrelsesloven § 40.

Økonomi

De bevillingsmæssige konsekvenser fremgår af budgetoplægget.

Bilag

Direktionens budgetoplæg tekstdel.pdf

SIM Direktionens budgetoplæg i tal 2025-2028

Bilag 1 - De 10 bud på et godt budget.pdf

Bilag 2 - Vurdering af anlægsplanen ift. muligheden for at omprioritere.pdf

Bilag 3 - Liste over forslag fremhævet af direktionen 2025-2028.pdf

Bilag 4 - Uddybning af forudsætninger i indtægtssiden 2025-2028.pdf

Bilag 5 - Samlenotat om demografiregulering 2025-2028.pdf

Bilag 6 - Notat om overførselsudgifter i budget 2025 - 2028.pdf

Bilag 7 - ECO nøgletal fra regnskab 2023 og budget 2024.pdf

Bilag 8 - Supplerende budgetmateriale budgetforslag 2025-2028.pdf

Bilag 9 - Frederiksborgcentrets vurdering af budget 2025-2028.pdf

Bilag 10 - Bilag om demografipåvirkning alt andet lige af de borgernære serviceområder.pdf

Finansieringsforslag budgetforslag 2025-2028

Aktivitetsudvidelser budgetforslag 2025-2028

Anlægsønsker Budgetforslag 2025-2028

Fagudvalgenes indstilling til 1. behandling 2025-2028

LCP 23-24 Meropgaveark med kodning

Budgetdokument 2025-2028 Baggrundsoplysninger aug 2024.docx

Samlet takstbilag 2025 borger - bilag til 1. behandlingen

Høringssvar fra høringsberettigede vedr. afdelingen Kultur, Idræt og Fritid samt områdets Fælles MED-udvalg

Høringssvar fra høringsberettigede vedr. Børne- og Familieområdet

Høringssvar fra høringsberettigede vedr. Dagtilbudsområdet

Høringssvar fra høringsberettigede vedr. Ældre og Sundhed 2024.docx

Høringssvar fra høringsberettigede fra By og Miljø

Høringssvar fra høringsberettigede vedr. Skoleområdet

Høringssvar fra høringsberettigede vedr. Social og Arbejdsmarked

Høringssvar til budgetforslag 2025-2028 - HR-mail

Høringssvar fra Sammen om Hillerød til budget 2025.pdf

Fraværende Tue Tortzen, Christoffer Lorenzen

Punkt 2: Statsgaranti eller selvbudgettering 2025

23/14944

Indstilling

Direktionen indstiller, at økonomiudvalget indstiller til byrådet, at valget af skattegrundlag i 2025 (statsgaranti eller selvbudgettering) indgår som del af budgetforhandlingerne for 2025.

Beslutning i økonomiudvalget den 28-08-2024

Økonomiudvalget godkendte indstillingen.

Fraværende: Christoffer Lorenzen (C), Tue Tortzen (Ø)

Sagsfremstilling

Kommunerne har mulighed for at vælge mellem en af staten – på forhånd - garanteret indtægt fra indkomstkatten og tilskuds- og udligningssystemet eller en af kommunen budgetteret indtægt fra indkomstkatten og tilskuds- og udligningssystemet (selvbudgettering).

Direktionen indstiller, at byrådet træffer valget mellem disse to muligheder i forbindelse med budgettet for 2025.

Det statsgaranterede udskrivningsgrundlag er udmeldt af Indenrigs- og Sundhedsministeriet i juni 2024. Det beror på en vurdering af kommunens udskrivningsgrundlag, grundværdier, betalingskommunefolketal samt beregnet udgiftsbehov. Hvis byrådet vælger statsgarantien vil beløbene, som kommunen modtager i 2025 ligge fast. Direktionen anvender statsgarantien som grundlag for deres budgetoplæg for 2025.

Vælger byrådet i stedet at anvende selvbudgettering vil det i budgetforhandlingerne forventede tab som følge af mindre tilskud og udligning indgå i 12-delsafregningen for 2025. Forskellen mellem indtægterne i statsgarantien og indtægterne beregnet på det faktiske indbyggertal, udskrivningsgrundlag samt ejendomsværdier bliver efterreguleret i 2028. Efterreguleringen kan være positiv såvel som negativ.

Budgetoverslagsårene (2026-2028) er ikke omfattet af valget. De budgetlægges af kommunen selv ud fra fx tilskudsmodel, egne skøn mv., da der ikke udmeldes statsgaranti for overslagsårene.

Beregningen for indtægtssiden er foretaget i Indenrigs- og Sundhedsministeriets regneark til brug for selvbudgettering. Beregningerne viser p.t. et samlet forventet tab på 7,6 mio. kr. ved at vælge selvbudgettering i 2025. Provenuet er baseret på en ændring i befolkningstallet, svarende til forventet antal indbyggere pr. 1.1.2025 i seneste befolkningsprognose jf. byrådets seneste beslutning herom.

Usikkerheder og risici

Som nævnt ovenfor baserer provenuet sig alene på et ændret befolkningstal. Indenrigs- og Sundhedsministeriets befolkningsfremskrivning sker med udgangspunkt i Danmarks Statistiks modeller.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har på den baggrund angivet befolkningstallet i statsgarantien for Hillerød Kommune i 2025 til 55.035. Primo august 2024 vurderer forvaltningen at indbyggertallet i Hillerød Kommune den 1. januar 2025 bliver 54.892 indbyggere. Der mangler således 143 borgere, før det antal indbyggere, statsgarantien er beregnet på, er nået. Direktionen vurderer, at forskellen i faktisk befolkningstal på dette tidspunkt i forhold til statsgarantiens forventede befolkningstal 1.1.2025 understøtter at valg af statsgaranti vil være en fordel for Hillerød Kommune for 2025.

I forhold til udviklingen i byggerierne forventer forvaltningen at det med baggrund i udviklernes tilbagemeldinger, er ca. 33 % af det forventede antal nybyggerier der bliver bygget færdige til indflytning i 2024. Forvaltningen bemærker, at det er det faktiske indbyggertal per. 1. januar 2025, der ligger til grund for beregningen af tilskud og udligning ved valg af selvbudgettering.

Befolkningstallet er ikke den eneste usikkerhedskilde, der er ved selvbudgettering. Væksten i dansk økonomi som helhed samt udviklingen i Hillerød Kommune isoleret set har også betydning. I den nuværende situation, hvor verden på samme tid er præget af geopolitisk uro, men også høj beskæftigelse og lav ledighed, er der alt andet lige en risiko for fejlskøn af den økonomiske vækst.

Derudover udestår der forsat usikkerhed om de nye ejendomsvurderinger. Forvaltningen forventer ikke at de er endeligt på plads i nær fremtid. Det er således ikke muligt at lave egne skøn, hvorfor ministeriets foreløbige skøn finder anvendelse. Den nævnte usikkerhed for kommunen relaterer sig således til størrelsen (dvs. vurderingen) af de kommunale ejendomsskatter ved det nye ejendomsvurderingssystem.

Finansministeriet forventer at udsende en ny Økonomisk Redegørelse ultimo august. Primo september opdaterer KL tilskuds- og udligningsmodellen med de opdaterede skøn for b.la. udskrivningsgrundlaget. Såfremt den opdaterede model giver anledning til ændringer, vil forvaltningen orientere om dette. Dette kan ændre vurderingen af de økonomiske konsekvenser af selvbudgettering.

Forvaltningen vil frem mod budgetforhandlingerne udarbejde et uddybende notat på baggrund af Økonomiministeriets udsendelse af økonomisk redegørelse i august og på baggrund af de seneste oplysninger om skattegrundlaget og med følsomhedsanalyser ift. overvejelser om valg af selvbudgettering for 2025.

Retsgrundlag

Styrelsesloven.

Økonomi

Statsgarantiens niveau er afspejlet i direktionens budgetforslag for 2025. Beslutter byrådet at selvbudgettere, kan de endelige økonomiske konsekvenser ikke p.t. opgøres. Den endelig økonomi for 2025 afhænger af den faktiske udvikling i Hillerød Kommune og dansk økonomi i øvrigt frem til 2026.

Fraværende Tue Tortzen, Christoffer Lorenzen

Punkt 3: Digital godkendelse af referat

24/35

Beslutning i økonomiudvalget den 28-08-2024

Godkendt.

Fraværende: Christoffer Lorenzen (C), Tue Tortzen (Ø).

Fraværende Tue Tortzen, Christoffer Lorenzen